V.86 Vítahavja promlouvá ke své mysli a ke smyslům.

VASIŠTHA pokračoval: Jednou večer se mudrc opět vydal do lesa, aby se věnoval hluboké meditaci. Pomyslel si, že již poznal falešnost smyslů a že další dotazování se na Já by bylo jen popřením toho, co již poznal. Opustil plané představy „toto je“ a „toto není“ a usedl do lotosové pozice. Vyvstalo v něm poznání: „Jsem ustálen v uvědomování si klidu a vyrovnanosti. Jsem probuzený a přitom jako bych byl ve stavu hlubokého spánku. Dokud neodpadne tělo, budu ustálen v transcendentálním stavu Vědomí.“

Šest dní, které se zdály trvat jen malý okamžik, setrval v meditaci a pak žil jako osvícený mudrc, oproštěn od nadšení i smutku. Čas od času se obrátil ke své mysli a smyslům.

VÍTAHAVJA promlouval k mysli a ke smyslům: Ó mysli! Pohleď, jak jsi jenom blažená, nacházíš-li se teď ve stavu klidu a vyrovnanosti. Setrvej tak po všechny časy.

Ó smysly! Nejvyšší Já vám nepatří a vy nepatříte Já. Klidně můžete zmizet. Vaše chtění ustalo a nemůžete mě už dále ovládat. Chybná představa o vaší existenci vznikla z neznalosti Já, podobně jako z neznalosti považujeme provaz ležící na zemi za hada. Všechny takové klamy existují jen v temnotě nevědomosti. Ve světle poznání ihned zaniknou.

Ó smysly! Jste odlišné od Já. Ten, kdo koná činy, je od tohoto všeho odlišný. Ten, kdo zakouší zážitky, je též odlišný a neomezené Vědomí je rovněž od toho všeho odlišné. Co je čí klam a jak vzniká? Je to následovně:

Stromy vyrostou v lese. Provazy, pomocí nichž se pokácené stromy svazují, jsou utkány z vláken. Kovář vyrobí sekeru. S tím vším postaví tesař domy, aby zajistil své živobytí, nikoli proto, že by po tom toužil. Ve světě se všechny věci dějí nezávisle na sobě a jejich návaznost je jen náhodná. Je to *kákatálíja*, jako když z palmy spadne zralý kokos přesně ve chvíli, kdy na strom usedne vrána, a nevědomý člověk se domnívá, že vrána kokos shodila. Komu to vše dávat za vinu? Je-li poznána Skutečnost, klam zůstane klamem, poznání se stane jasným poznáním, skutečné je skutečné, neskutečné je neskutečné, co bylo zničeno, bylo zničeno, a co zůstává, to zůstává.

Mudrc rozjímal a ustálil se v poznání. Žil na světě ještě dlouhý čas, ustálený ve stavu oproštěném od nevědomosti a iluze, ve stavu, po němž již nepřichází nové zrození. Dostal-li se do kontaktu s objekty svých smyslů, uchýlil se do klidu rozjímání a prožíval blaženost Já. Ačkoli k němu samy od sebe přicházely nejrůznější zážitky, jeho srdce zůstalo oproštěno od chtění i odmítání.

VASIŠTHA pokračoval: Jednou mudrc Vítahavja pocítil, že by rád odložil fyzické tělo a postaral se, aby nedošlo k novému zrození. Odešel do jeskyně v pohoří Sahja, posadil se do lotosové pozice a rozjímal.

VÍTAHAVJA hovořil sám k sobě: Ó sílo přitažlivosti, vzdej se svého chtění. Ó nenávisti, vzdej se zášti. Dost už jste si se mnou pohrály. Ó veškeré potěšení, chvála tobě, neboť jsi mi dlouhá léta pomáhalo, podporovalo, a dokonce mě i nechalo zapomenout na Já. Ó smutku, chvála tobě, neboť jsi mě podněcoval k hledání Sebepoznání a díky tvé milosti jsem poznání Já získal. Právě ty jsi mě obdařil radostí.

Ó tělo, můj příteli, dovol mi odejít k mému věčnému příbytku poznání. Běh života je takový, že se každý dříve či později musí těla vzdát. Ó tělo, dlouhý čas jsi mi bylo přítelem i rodinou. Nyní se tě vzdávám. Samo jsi přispělo k odloučení, neboť jsi mě vedlo k poznání Já. Jak velkolepé! Tím, že jsi mě přivedlo k Sebepoznání, jsi zničilo samo sebe.

Ó touho, má matko! Dovol mi odejít. Zůstáváš opuštěna, abys uvadla a odešla, neboť já jsem dosáhl stavu nejvyššího klidu a míru. Ó vášni! Abych si tě podmanil, spřátelil jsem se s nezaujatostí, tvou sokyní. Odpusť, směřoval jsem ke svobodě. Ó mé zásluhy! Chvála vám, uchránily jste mě před peklem a vedly do nebe. Chvála i vám, mé chyby a nedostatky, příčino mých bolestí a trestů. Chvála iluzi, pod jejímž vlivem jsem tak dlouho jednal a kterou ani teď nevidím.

Ó jeskyně, má družko v meditaci a *samádhi*, chvála tobě. Poskytla jsi mi útočiště, když jsem byl mučen strastmi světské existence. Ó má holi, byla jsi mi přítelem a chránila mne před hady i pády, děkuji ti.

Ó tělo, vrať se k prvkům, z nichž jsi složeno. Chvála všem činnostem, chvála koupelím. Chvála tobě, *práno*, životní sílo, která jsi mě všude doprovázela. Ó *práno*, co jsem dělal, dělal jsem jen s tebou, díky tobě a pomocí tvé energie. Prosím, vrať se ke svému zdroji. Chystám se splynout s neomezeným Vědomím, s *Brahman*. Všechno, co se na světě spojí, se dříve či později zase rozpojí. Ó smysly, vraťte se tam, z čeho jste vzešly, vraťte se k pěti prvkům.

Nyní skrze Já vstoupím do Já a vše se završí zvukem *Óm*, tak jako zhasne lampa, v níž dojde olej. Jsem oproštěn od činností tohoto světa, od všech představ i zážitků. Mé srdce je ustáleno v klidu a míru a rezonuje zvukem *Óm*. Pryč je iluze a klam.